

Lomanský Nepravidelník

Ročník IV

2017

Ludvík Očenášek (v tomto roce vzpomínáme 145. výročí narození.)

Jak souvisí L. Očenášek a NaPaLo? Vybrali jsme to nejdůležitější z webových stránek: <http://locenasek.webnode.cz/>

NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUZEUM
Centrum stavitelského dědictví Plasy

spolek Přeskopec

MĚSTO PLASY

LESY ČR

Přijďte s námi oslavit

Den Ludvíka Očenáška

v sobotu 13. 5. 2017 v Plasích

Zahájení akce ve 14:00 na klášterním nádvoří

- koncert Orchestru ZUŠ Plasy
- otevření výstavy „Vynálezce a vlastenec Ludvík Očenášek“ v NTM CSD Plasy
- předvedení monocyklů a parního motocyklu
- raketová dílna a odpalování replik raket na různé alternativní pohony
- ... a možná přijde i Ludvík Očenášek

17:00 koncert skupiny SPIRITUAL KVINTET v kostele

*Dopoledne pěší pochod po stezce L. Očenáška z Dolní Bělé do Plas – start v 10:00 v D. Bělé na návsi
(pro zájemce bude v 9:30 přistaven autobus na parkovišti před klášterem v Plasích)*

Kdo to byl?

Ludvík Očenášek (4. srpna 1872, Kříše – 10. srpna 1949, Dražeň) byl český konstruktér a vynálezce, který významně přispěl především k rozvoji raketové techniky. Patřilo mu rovněž označení selfmademan, průkopník letecké a raketové techniky, podnikatel, velký sokol a vlastenec a také "prototyp renesančního všuměla".

Rodina Očenášková se stěhuje v roce 1878 (Ludvíkovi bylo 6 let) do Berku u Dolní Bělé, kde se těžily vitriolové břidlice a kde otec pracoval. Vojtěch Očenášek zde byl správcem dolů. Bydleli pod haldami v domku důlního (stavení č. 21 patřící obci Lité - pod břízami).

Rok po zastavení těžby byl otec přeložen do [Malenice](#) č. 32 (samota v údolí pod Dražní, k níž Malenice patřila). Zde byl nově otevřen důl na železitý kyz.

Z Malenice chodil Ludvík se svým starším bratrem Augustinem do školy v Dolní Bělé. Do školy v Dolní Bělé chodila i Ludvíkova mladší sestra Magdalena a nejmladší bratr Ladislav. Chodili po trase nynější stezky Ludvíka Očenáška za jakéhokoliv počasí - hodinu tam a hodinu zpátky. V zimě vycházeli za tmy a za tmy se vraceli domů. Část cesty přitom vedla lesem.

Na škole v Dolní Bělé byla Ludvíku Očenáškově odhalena dne 17. května 1936 pamětní deska.

V budově bývalé školy je dnes obecní úřad v Dolní Bělé (pamětní deska je umístěna na stěně u silnice) - Dolní Bělá si postavila novou školu.

Od roku [2012](#) je po něm pojmenována základní škola v [Dolní Bělé](#), do níž Očenášek chodil. Škola byla na ZŠ a MŠ Ludvíka Očenáška přejmenována k výročí od 60 let jejího založení a 140 let od narození Očenáška.

Očenášek, který nesporně patří ke světové špičce průkopníků raketové techniky, se vyučil mechanikem, později vystudoval průmyslovku a stal se soukromým podnikatelem, když si v Praze vybudoval elektrotechnickou dílnu. Vedle elektrických mašinek si už v roce 1898 vlastnoručně postavil první monocykl u nás. Přesto ho lákalo především "nebe". V roce 1905 zkonstruoval hvězdicový rotační motor pro pohon "létajících strojů" a v letech 1910-11 navrhl a zkonstruoval i své originální letadlo - jednoplošník, s nímž se pokoušel v Plzni létat. Za 1. světové války se jako aktivní sokolský funkcionář zapojil do protirakouského odboje, a i tady dokázal uplatnit své technické schopnosti.

Od roku 1928 se začal systematicky věnovat raketovému výzkumu. V té době ještě neznal práce K. E. Ciolkovského, byl však inspirován pracemi R. H. Goddarda, M. Valiera a H. Obertha, který dokonce Očenáška navštívil v Praze. Dne 2. března 1930 provedl Očenášek v Praze na Bílé hoře několik zkušebních letů jedno- i dvoustupňových raket poháněných tuhými pohonnými látkami, které dosáhly výšky až 1,5 km. V zahraničním tisku (v silvestrovském vydání) se dokonce objevily zprávy, že připravuje let na Měsíc v raketovém letadle pro devítičlennou posádku. Konstruktor dostal několik set nabídek od různých zájemců, kteří se chtěli takového letu zúčastnit. Mezi nimi například Sally G. z Pensylvánie, která tehdy do Prahy napsala: "Měřím 5 stop a 4 palce, vážím 138 liber, jsem blondýnka, umím polsky a anglicky. Pracuji jako ošetřovatelka, je mi dvacet a chci s vámi letět na Měsíc".

Jeho myšlenkou je i návrh na vypouštění sondážních raket z letadel. V letech 1928 až 1938 se zároveň pokoušel využít raketový pohon na vodě a usiloval o konstrukci rychlého reaktivního člunu. Postavil tři čluny, které zkoušel na Vltavě. Roku 1938 se ještě jednou vrátil k pokusům s raketami, tentokrát dosáhl "dostřelu" už 2,5 kilometru. Tyto pokusy, z obavy před možným zneužitím vynálezu nacisty, však už konal tajně.

V květnu 1945 se zúčastnil bojů na pražských barikádách, kde byl těžce raněn. To mu bylo již 73 roků. Po uzdravení pracoval dál, v roce 1949 přihlásil na Pražském jarním veletrhu do soutěže novinek sedm svých návrhů a získal tři ceny za stroje pro farmaceutický průmysl.

Uvažoval také o využití raket pro dopravu pošty na velké vzdálenosti. Doba, kdy tento náš průkopník raketové techniky tvořil, nebyla ještě zralá pro realizaci tak smělých myšlenek, jako bylo praktické využití raketového pohonu.

Odpal jedné z Očenáškových raket

Očenáškův raketový člun při zkouškách (1933-35)

Slavné Muzeum kosmické historie v Almgordru (Nové Mexiko) má Mezinárodní dvoranu slávy a v ní desku se jmény nejvýznamnějších průkopníků letů do vesmíru. Mezi konstruktérskými velikány jako je Wernher von Braun, Sergej Koroljev a dlouhou řadou astronautů je i jedno české jméno: Ludvík Očenášek.

Od srpna 2000 nese jeho jméno i planetka s katalogovým číslem 61404.

Dne 28. září 2008 byla u hájovny Lipovka v **Lomanech** u příležitosti Svatováclavské pouti představena nová naučná stezka nesoucí jméno **konstruktéra a vědce Ludvíka Očenáška**. Stezka seznamuje nejen s jeho životem a vynálezy, ale také s florou, faunou, přírodními i geologickými zvláštnostmi okolí. Zajímavostí je, že informační panely stezky jsou **upraveny i pro slepce (Braillovo písmo)**.

Na trase naučné stezky je třináct zastavení, realizovaných především díky nadšení a péči Mgr. Jany Cihákové, předsedkyně spolku Přeskopec.

Zajímavým doplňkem naučné stezky je **Muzeum těžby borové smoly** v hájovně Lipovka v Lomanech.

Lomany je osada a barokní hospodářský dvůr cisterciáckého kláštera v Plasích ležící v centrální části okresu Plzeň-sever, na katastrálním území vsi Lomnička, 4 km západně od města Plasy v nadmořské výšce 376 m.

Dvůr leží v údolí Lomanského potoka u rozcestí cesty z Plas do Lomničky a Dražně.

Na našeho významného předka Ludvíka Očenáška jsme v našem NaPaLo právem hrdí.

J. Hepová – MiSFN